

УДК 725.8

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА АРХІТЕКТУРНУ ТИПОЛОГІЮ КОНЦЕРТНИХ ЗАЛІВ

Котенко Н. В.², студ., Подолинний С. І.², ст. викл.

ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки і технологій

¹ 20053arc.kotenko@365.pdaba.edu.ua, ² podolynnyi.serhii@pdaba.edu.ua

Постановка проблеми. Архітектурна типологія концертних залів формується під впливом широкого спектра факторів, які варіюються від технічних до соціокультурних. Сучасні вимоги до таких об'єктів включають не лише високі акустичні та функціональні стандарти, але й відповідність містобудівним умовам, інженерно-конструктивним можливостям, а також адаптацію до регіональних особливостей, таких як клімат, культурні традиції та демографічні характеристики. В умовах України, зокрема у місті Дніпро, питання формування сучасної концертної інфраструктури набуває особливої актуальності. Попри багатий культурний потенціал регіону, відзначається нестача спеціалізованих майданчиків, які б відповідали міжнародним стандартам акустики, гнучкості використання та архітектурної виразності. Існуючі зали застарілі як функціонально, так і технологічно, а їх кількість не відповідає потребам населення майже мільйонного міста. Незважаючи на наявність досліджень у цій сфері, існує потреба у систематизації знань про вплив зазначених факторів на формування архітектурної типології концертних залів.

Метою дослідження є аналіз та систематизація матеріалів щодо основних факторів, які впливають на архітектурну типологію концертних залів.

Результати дослідження. Основні фактори та їх вплив на концертні зали, які необхідно враховувати у створенні архітектурної типології концертних залів. До них відносяться:

1. Фактор акустичних властивостей інтер'єру глядацької зали є виключно важливим і може кардинально впливати на всі складові проєктного рішення. «Живий звук» для відвідувачів – це те, для чого вони, перш за все, йдуть у цей культурно-видовищний заклад.

2. Соціально-демографічні фактори: велика залежність місткості, розташування і спеціалізації від соціального складу населення, рівня урбанізації та демографічних перспектив міста.

3. Містобудівні фактори: як зазвичай, споруда концертного залу відіграє виключну роль у містобудівній структурі з огляду на її соціально-культурну значущість та великі розміри. Тяжіє до територій з озелененням, або з можливістю його формування; вимагає врахування містобудівних норм та інтеграції з навколишнім середовищем. Це включає доступність громадського транспорту, наявність паркувальних місць та взаємодію з іншими культурними об'єктами. Важливо також враховувати щільність забудови, історичний контекст та потенціал для розвитку прилеглих територій.

4. Функціонально-планувальні фактори: значне розмаїття видів концертної діяльності, пов'язаної з виконанням музичних творів, співу, танцями потребує сценічного простору з відповідними характеристиками. Сучасні концертні зали часто проєктуються як багатофункціональні простори, здатні адаптуватися до різних типів заходів. Це вимагає гнучкості в архітектурному плануванні, включаючи можливість трансформації сцени, глядацьких місць та використання сучасних мультимедійних технологій. Згідно з ДБН В.2.2.-16:2019, планувальні та просторові трансформації повинні забезпечувати функціональну довговічність та адаптивність залів до різних видів діяльності.

5. Інженерно-конструктивні фактори: інженерні рішення мають забезпечувати не лише міцність та стійкість будівлі, але й відповідати акустичним вимогам. Використання сучасних звукоізоляційних матеріалів, систем віброізоляції та акустичного оздоблення є ключовими для досягнення високої якості звуку. ДБН В.2.2-16:2019 регламентує вимоги до акустики залів та захисту приміщень від шуму, що є критично важливим для концертних залів.

6. Природно-кліматичні фактори: кліматичні умови регіону впливають на вибір матеріалів, систем опалення та вентиляції, а також на загальну енергоефективність будівлі. Проектування повинно враховувати сезонні коливання температури, вологості та інші кліматичні особливості для забезпечення комфортних умов перебування.

7. Культурні фактори: культурні традиції та демографічні особливості населення визначають потребу в концертних залах певного типу та масштабу. У регіонах з багатою музичною спадщиною та активним культурним життям попит на такі об'єкти вищий.

Висновок. Найбільш відмінною рисою концертних залів є необхідність забезпечення у глядацькій залі умов, які дозволяють відвідувачам почути «живий звук» та при цьому бачити виконавців. Це складний архітектурно-інженерний фактор, що впливає на загальний задум. А той в свою чергу залежить від соціально-економічних обставин, природно-кліматичних та загальнокультурного факторів. Містобудівний та функціонально-планувальний фактори, зазвичай, відіграють супроводжуючу, доповнюючу роль.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДБН В.2.2-16:2019. Культурно-видовищні та дозвілєві заклади. Київ : Укрархбудінформ, 2019.
2. ДБН В.2.2-3:2018. Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди.
3. ДБН В.2.2-17:2006. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення. Київ : Укрархбудінформ, 2007.
4. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Київ : Укрархбудінформ, 2018.
5. Лінда С. М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд : навч. посіб. Львів : «Львівська політехніка», 2010. 608 с.
6. Бородченко Н. В. До проблеми формування внутрішнього простору сучасного концертного залу [Текст]. *Наукові записки. Серія : Мистецтвознавство*. 2012. № 3. С. 249–253.
7. Пекарчук О. П., Метелюк М. М. Сучасні тенденції в дизайні концертних залів. *Комунальне господарство міст. Серія : Технічні науки та архітектура*. 2020. Т. 1. С. 192–198.